

magazin za ekologiju, turizam, zdravlje

kulturu življenja

VEDRINA

Broj 5, Mostar, travanj 2014.

Kult kave kroz Sredozemlje •
ARNOLD SCHWARZENEGGER •
Neuspjeh - što je to? ...

GRIC - GRIC
Ekoselo Grabovica

Moć vizualizacije

MORE
MORE
MORE

BALMAS

UPRAVLJANJE BALASTNIM VODAMA U CILJU ZAŠTITE JADRANSKOG MORA



Piše: Gordan Prskalo



U sklopu IPA projekta prekoogranične suradnje 2007. - 2013. godine, odobren je strateški projekt BALMAS – Upravljanje balastnim vodama u cilju zaštite Jadranskog mora. Vrijednost projekta je više od 7 milijuna eura.

Glavni je nositelj Institut za vode Republike Slovenije, a u projekt je uključeno 17 institucija i to: iz Slovenije dvije, Italije - šest, Hrvatske - pet, Bosne i Hercegovine - jedna, Crne Gore - dvije, Albanije - jedna. Sudi-onik projekta iz BiH je Građevinski fakultet Sveučilišta u Mostaru.

Jadransko je more jedinstven i visokoosjetljiv ekosustav. Gospodarski razvoj i društvena egzistencija obalnih država ovisi o čistom i očuvanom moru. Također, Jadransko je more morski put koji koriste međunarodni brodari za prijevoz dobara u Europu ili iz Europe, a prisutna je i intenzivna lokalna plovidba. Zbog toga se nameće ozbiljan problem u obliku unosa štetnih vodenih organizama i patogena (HAOP) putem brodskih balastnih voda (BW). Količina balastnih voda

ispuštenih u luke Jadranskog mora je već sada iznad 10 milijuna tona godišnje, a zbog predviđenih projekata to bi se uskoro moglo značajno povećati.

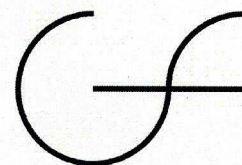
U Europi se procjenjuje da novčani utjecaj neautohtonih vrsta (NIS) premašuje 12 milijardi eura godišnje, a u Mediteranskom moru zabilježeno ih je preko 955, što je najveći broj u odnosu na ostala europska mora. Prisutnost HAOP-a u balastnim vodama ispuštenim u jadranskim lukama je dokazana. U Jadranskom moru zabilježeno je više od 70 neautohtonih vrsta, a većina njih se može povezati s balastnim vodama, od kojih su 12 na popisu - 100 najgorih.

Međunarodna konvencija o upravljanju brodskim balastnim vodama prihvaćena je 2004. godine s ciljem osiguranja globalno jednakog načina upravljanja balastnim vodama. Kako je pitanje balastnih voda vrlo složeno, provedba ove konvencije je daleko od toga da bude jednostavna. Istraživanja na tome polju u Jadranskom moru su, uglavnom, provedena u Sloveniji, Italiji i Hrvatskoj. Od 2003. godine, koordiniran pristup jadranskih zemalja olakšala je Komisija za zaštitu Jadranskog mora i njena Potkomisija za balastne vode. Od 2008. godine koordinaciju na razini EU vodi Europska agencija za pomorsku sigurnost (EMSA).

Jadranske su zemlje prepoznale pitanje bal-

astnih voda kao vrlo kritično i složeno, a kao glavna prepreka naveden je nedostatak podataka (npr. prisutnost i invazivnost HAOP-a u jadranskim lukama, aktivnosti zahvaćanja i ispuštanja balastnih voda, odlaganje taloga, kemijsko zagađenje) i znanja (npr. osnovne crte luka i promatranje, uzimanje uzoraka za kontrolu poštivanja propisa, ocjena rizika, učinkovitost sustava i mjera), kako bi se jadranskim zemljama osigurala provedba uvjeta konvencije kroz zajednički plan. Prihvaćeno je da je strateški zajednički prekogranični pristup presudan i zbog dijeljenog, osobito osjetljivog, gospodarski važnog, poluzatvorenog okoliša, u kojem se HAOP, kao i međunarodno brodatenje, ne mogu ograničiti političkim granicama.

BALMAS projekt objedinjuje potrebne aktivnosti kako bi se omogućila dugoročna, okolišno učinkovita i financijski i morsko-prijevozna održiva provedba mjera zaštite od balastnih voda u Jadranskom moru.





Projektom je predviđeno sljedeće:

- Pregled neautohtonih vrsta;
- Postupci s balastnih voda i obrasci brodarenja;
- Sustav izvještavanja o balastnim vodama;
- Procjena odlaganja taloga iz balastnog spremnika;
- Smjernice za lučka osnovna ispitivanja i naputak;
- Praćenje štetnih vodenih organizama i patogena u lukama i okolnim područjima;
- Uzorkovanje balastnih voda i smjernice i alatke za analizu;
- Sustav ranoga upozoravanja (EWS);
- Sustav potpore odlukama procjene rizika (RA DSS);
- Sustav potpore odlukama upravljanja balastnim vodama (BWM DSS);
- Seminari za obuku o upravljanju balastnim vodama (BWM);
- Provedba plana i konvencije upravljanja balastnim vodama (BWM);
- Jadranski sustav upravljanja balastnim vodama - BALMAS sustav potpore odlukama (DSS);
- Strategija upravljanja balastnim vodama (BWM) za dugoročnu održivu provedbu Plana upravljanja balastnim vodama (BWM), uzimajući u obzir i financijske aspekte.

Rad na projektu počeo je 1. studenog 2013. godine, a predviđeno trajanje projekta je 29 mjeseci.

